

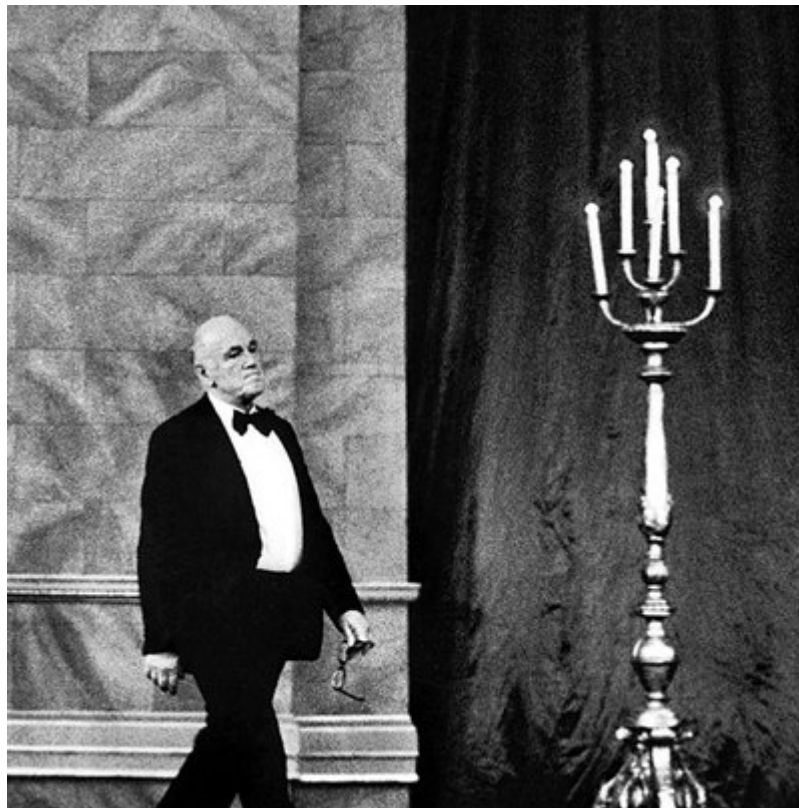
NÉPSZABADSÁG ONLINE

Fáy és a végtelen zongora

Zene. Richter in Hungary– BMC Records, 2009

Csak azt a hibát nem szeretném elkövetni, hogy Szvjatoszlav Richterről beszélek, mint kulturális képződményről, a jelenségről, a hatásáról, helyéről a XX. század előadóművészei között, mert ez pontosan az ellenkezője annak, amit ő akart, az előadó kerül a zene elé.

Fáy Miklós | Népszabadság | 2010. február 16. | nincs komment

Essünk túl a rosszon az elején. Ha egyszer a BMC-kiadványok borítóját olyasvalaki tervezné, aki maga is szokott klasszikus zenei lemezeket hallgatni, hihetetlen fejlődést tapasztalhatnánk. Mert megesk az emberrel, hogy föltesz egy lemezt, valamelyiket a Richter Magyarországon dobozból, és meghall egy Sosztakovics-prelúdiomot. Meghallja és megtetszik neki. Szeretné tudni, hogy mi is ez, de az nem olyan egyszerű. Nem annyi, hogy fölemeli a borítót, és megnézi, hogy az 5-ös szám pontosan micsoda, mert hiába lenne rá hely, nem nyomatták oda a tracklistát. Ehelyett föl kell lapozni a kísérfüzetet, megkeresni, hogy most a 14 lemezből éppen melyik szól, annak meg kell keresni a műsorát, és akkor megnyugodhat. De tényleg csak ennyi a rossz. A magyar hanglemezkiadás egy kicsit megkésve, a CD-korszak végére hirtelen csúcsra futott, mintha Magyarországon készülnének a világ legfontosabb hanglemezei: a Bartók-sorozat a Hungarotonnál, a BMC-nél pedig Szvjatoszlav Richter magyarországi koncertjei. Nem az összes, mert szerencsére elég sokat volt itt ahhoz, hogy válogatni lehessen, és balszerencsére nincs is minden fölvéve. Arról nem is beszélve, ami meglehetne, de nem találják. Mindegy, vége a panaszebekezdésnek, csak öröm jár a Richter-albummal.

A kezdet feltehetően Papp Márta könyve volt, a Szvjatoszlav Richter Magyarországon, cikk- és visszaemlékezés-gyűjtemény, kísérlet arra, hogy meghatározza, ki volt ez az ember, és mit jelentett művészete a világnak és Magyarországnak. A könyvnek volt CD-melléklete is, ebből jöhetett rá az olvasó, hogy ezek a koncertek megvannak, nemcsak mese az egész, átélhető, vagy legalább megsejthető, mi is történt egy Richterkoncerten. Megsejthető. Ha hiányzik is a legelső döbbenet, az 1954-es pesti Csajkovszkij b-moll zongoraverseny, megvan a négy nappal későbbi Schumannkoncert eszelős fegyelmzettsége, dübörgése, szélsősége, és rögtön utána a két csöndes Brahms-raadás. Két nap múlva Bach-műsor, amelyről meg lehet érezni, mennyire

Szvjatoszlav Richter az Operaházban 1985.január 14-én

Népszabadság - Fejér Gábor

különös, mennyire erőteljes, mennyire valószínűtlen, és mindaddig hallatlan zongorázást éltek át, akik ott voltak, de ma, a hangfelvétel alapján mégis az ember a kalapját lengeti Szabolcsi Bence előtt, aki ebben a kábulatban is észrevette, hogy Richternek az ekkori Bach-játéka még nem az igazi. Szabolcsi azt mondta, Richter nem elég szubjektív, amit

pontosan nem is értek, de az biztos, hogy minden zsenialitás mellett is van valami nekivadult csörömpölés, valami illetlen hangszerűség az előadásban. Tizenkilenc év múlva letisztultabb, véglegesebb, érettebb felfogásban játszott újra Richter Bachot Pesten, és (erre való a hangfelvétel) onnét visszanezve jobban érthető, bámulatosabb, és szeretnivalóbb a korai változat is.

Nem lehet mindent elmondani. Van az a fölfoghatatlan Wanderer-fantázia, amelyben minden együtt van, elképesztő hangszeres tudás, és eszelős érzelmek, vadság és őrjöngés, és mégis Schubert, ami után tényleg nem érti az ember, hogy más zongoristák hogyan dolgozták föl a Richter-élményt, hogyan tudtak odaülni másnap a hangszerhez gyakorolni, várni a fellépést, eljátszani ugyanezt esetleg.

Csak azt a hibát nem szeretném elkövetni, hogy Szvjatoszlav Richterről beszélek, mint kulturális képződményről, a jelenségről, a hatásáról, helyéről a XX. század előadóművészei között, mert ez pontosan az ellenkezője annak, amit ő akart, az előadó kerül a zene elé. Richter egy nagy felkiáltójel, írták róla akkoriban. Richter egy nagy kérdőjel, mondják róla ma. Akárhogyan is, az a lényeg, ami a mondatvégi írásjelek előtt van.

Címkék: zene , fáy , kritika , cd

Kapcsolódó cikkek: Fáy nem bővölte el a Bösendorfer | Korunk hőse | A nap kritikája (Fáy): Zakzárlat | A nap kritikája (Fáy): Dicső lovag | A nap kritikája (Fáy): A szürke árnyalatai

Tetszik

Legyél az első az ismerőseid közül akinek ez tetszik.